

Självständigt arbete på grundnivå

Independent degree project – first cycle

Socialt arbete 15 hp

Social Work

Identitetsskapande hos unga kvinnor i Botkyrka

Jihed Sassi och Senait Tesfahiwet

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Campus Härnösand Universitetsbacken 1, SE-871 88. **Campus Sundsvall** Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall.

Campus Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund.

Phone: +46 (0)771 97 50 00, Fax: +46 (0)771 97 50 01.

MITTUNIVERSITETET

Avdelningen för Socialt arbete

Examinator: Masoud Kamali, Masoud.Kamali@miun.se

Handledare: Majen Espvall, Majen.Espvall@miun.se

Författare: Jihed Sassi, Jisa1201@student.miun.se Senait Tesfahiwet, Sete1200@student.miun.se

Utbildningsprogram: Socionomprogrammet, 210 hp

Huvudområde: Socialt arbete

Termin, år: VT, 2015

MITTUNIVERSITETET

Institutionen för socialt arbete

KURS: SA046G Socialt arbete GR (C), Självständigt arbete, 15hp

ÄMNE: Socialt arbete

HANDLEDARE: Majen Espvall

TITEL: Identitetsskapande hos unga kvinnor i Botkyrka

Abstract:

Syftet med denna studie är att med hjälp av metoden Photovoice undersöka de processer som utmärker unga kvinnors identitetsskapande i förorten Botkyrka i Stockholm. Genom egen fotografering och kvalitativa intervjuer med metoden Photovoice har kvinnorna gets möjlighet att gestalta och kritiskt reflektera över vardagens villkor. Bilder som visar kvinnornas vardagsliv avser att ge sammanhang och förståelse som kompletterar den kunskap som är möjlig att tillhandahålla genom samhällsvetenskapliga metoder. Fyra kvinnor från Botkyrka i åldrarna 19-22 valde att delta i studien. Resultatet presenteras i två delar, en i form av en skriftlig rapport samt en utställning tillsammans med deltagarna i studien. Materialet i den skriftliga rapporten analyserades utifrån tre teman som berör identitetsskapandeprocesser: modernitetsteorin, reflexivitet samt individualiseringen, även delar av empirin analyserades utifrån ett "vi och dom" - tänkande. Slutsatsen är att unga kvinnors identitetsskapande påverkas av att bo på en plats som stora delar av samhället ser som avvikande och icke önskevärt. Den samhälleliga bilden av hur en ungdom ska vara eller hur en ungdom ska se ut påverkar i sin tur ens självbild, medias porträttering av förorten spelar således en central roll i formandet av kvinnornas identitet.

NYCKELORD: Identitet, reflexivitet, modernisering, individualisering, "vi och dom"

FÖRFATTARE: Jihed Sassi och Senait Tesfahiwet

DATUM: Maj 2015

Förord:

Vi vill börja med att tacka vår handledare Majen för det otroliga stöd vi har fått under arbetets gång men även under utställningen. Vi vill även tacka de fyra kvinnorna som ställde upp i studien och delade med sig av sina berättelser, utan dem hade detta inte varit möjligt. Dessutom vill vi tacka Ibou och Helge som har varit en lika stor del i genomförandet av projektet samt utställningen. Sist men inte minst vill vi tacka "Tjorven" som spenderat varenda timme med oss under arbetets gång och varit ett stort stöd.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund och problemformulering	1
2. Syfte och frågeställningar	2
3. Disposition	3
4. Centrala begrepp	3
4.1 Identitet.....	3
4.2 Ungdomar	4
4.3 Invandrare.....	4
4.4 Förort.....	4
4.5 Majoritetssamhället	5
5. Tidigare forskning	5
6. Metod.....	8
6.1 Vetenskapsteoretiskt perspektiv	8
6.2 Photovoice.....	8
6.3 Tillvägagångsätt.....	9
6.4 Presentation av intervjupersoner	12
6.5 Analysmetod.....	13
6.6 Etiska aspekter	14
7. Teoretiskt perspektiv	15
7.1 Identitetens förändringar i moderniseringens tid.....	15
7.2 Reflexivitet.....	16
7.3 Individualisering	17
7.4 Vi och Dom	17
8. Resultatanalys.....	18
8.1 Modernisering	18
8.2 Reflexivitet.....	21
8.3 Individualisering	26
9. Diskussion.....	28
10. Litteratur och referenser	34
Bilaga 1	39
Bilaga 2	40
Bilaga 3	41

Prolog:

”Tillsammans vill vi förändra och bredda den bild och syn på förorten som media har skapat. Platsen där man bor påverkar ens självbild och är en del av ens identitetsbildande. Men vad händer om de bilder som sprids av ens område inte stämmer med de bilder man själv har? Att få vara medskapare till sin egen historia och bidra med att visa upp positiva bilder av förorterna skapar andra förutsättningar och minskar avståndet mellan människor. Googlar man på förorten idag ser man bilder på bilbränder, betongbyggnader, våld, polisbilar och kriminalitet. Majoriteten av bilderna visar också män – vart är kvinnorna i våra förorter? Vi som bor i förorten vet att detta inte är vår verklighet och vardag – det finns så mycket mer att se och ta del av i våra orter. Det är dags att vi tar makten och ändrar bilderna av #Förortenimedia ”

Taget från: Förorten i media, 2015

1. Bakgrund och problemformulering

Skapandet av ett starkt ”vi” har under historiens tid varit ett beroende av ett ”dem”. Där ”de andra” många gånger framställts som en grupp människor som är annorlunda. I detta annorlunda har det följt med värderingar som mindervärdiga, sämre och ociviliserade gentemot ”vi” de utvecklade, civiliserade och det rätta. Detta har under historiens gång gett utrymme för både en biologisk rasism och kulturell rasism där underlägsenheten av ”de andra” varit central. Dessa normerande föreställningar har i sin tur lett till privilegier och maktpositioner för grupperna som anses vara det ”rätta”. En av de starkaste normerna genom historien har varit vithet som är närliggande med begreppen kristen, modern och västerlänning (De los Reyes & Kamali, 2005).

Sedan en bit in på 1980-talet har förorter runt om i Sverige i allt större grad kommit att betraktas som platsen där ”de andra” bor, de ”icke-svenska” och symboliserats som en avvikelse i samhället. Förorterna har kommit att användas som en avbildning där majoritetssamhället definierar sig självt som subjektet medan förorter har objektifierats och blivit till ett mindervärdigt ansiktslöst kollektiv (Ericsson, Molina & Ristilammi, 2002). Förorterna har under de senaste decennierna också blivit porträtterade i media genom användandet av stereotypa föreställningar om kriminalitet, ras-, kultur och religionsmotsättningar. Den stereotypa föreställningen bygger på unga kriminella män med ”invandrarbakgrund”. Detta har, många gånger, bidragit till fruktan och moralisk panik hos det resterande samhället (Kamali, 2006).

När vi påbörjade vår fältbelagda praktik i Botkyrka kom vi i kontakt med kvinnor som kände att kvinnliga röster från förorten behövdes lyftas fram. De upplevde att kvinnor i förorten får en kollektiv benämning och att diskussion förs av andra än kvinnorna själv. De los Reyes, Molina och Mulinari (2006) menar att när vi diskuterar olika dimensioner delar vi upp de i skilda rum. Kvinnor delas in i olika kategorier av arbetarklasskvinnor, ”invandrarkvinnor” eller ”svenskakvinnor” och utefter det skapar vi avgränsade analytiska rum. Det är från den utgångspunkten vi definiera levnadsvillkoren för gruppen. Den stora utmaningen menar författarna blir att kunna se hur dessa olika kategorier i relation till varandra påverkar människors levnadsvillkor. Det finns således inte endast en kultur, en könsordning och en klasshierarki utan det

finns flera ordningar som är kontextbundna. För att förstå dessa komplexa dimensioner som är kopplade till bland annat kön, klass och etnicitet är det grundläggande att kvinnorna själva från förorten får beskriva sina erfarenheter, upplevelser och perspektiv.

Platsen spelar en stor roll i skapandet av ungdomskulturer och identiteter. Platsen förorten påverkar ungdomarnas identitetsprocesser på grund av den fler dimensionella diskrimineringen. De diskrimineras för att de är ungdomar, för att de har en ”annorlunda” etnisk tillhörighet och att de bor på en plats som blir utpekad av andra som farlig och annorlunda. Alla dessa processer påverkas i sin tur av vilken klass, etnicitet och kön hen tillhör (Apitzch, Mulinari & Rähzel 2006). En stor del av identiteten bygger på upplevelser och framhävandet av skillnad. Under detta sekel har många unga orienterat sitt identitetsskapande mot alternativa livsformer, inte endast för att markera skillnad utan även för att öppet visa sitt missnöje och kritik mot de rådande normerna och former av liv som gäller i dagens västerländska kultur (Sernhede, 2006).

Ziehe (2003) och Giddens (1991) menar att identitet är en social konstruktion som är ständigt föränderlig. Identitetsprocesserna påverkas av det sociala och kulturella omgivningen, det är således viktigt att ha i åtanke att det är en historisk och samhälllig skapelse. Ytterligare betonar författarna att identitet utvecklas i samband med att det sker förändringar i samhället. Identitetsskapandet består av en reflexiv process där individen i relation till sin omgivning och miljö framställer en meningsfull historia om sitt liv. Identitetsskapandet är inget fast utan ständigt i förändring och påverkas av omgivningen och rådande normer (De los Reyes, Molina & Mulinari, 2006). Det är således omöjligt att peka ut några exakta identiteter som existerar hos unga kvinnor i förorten, utan vår ambition är att genom Photovoice belysa några av de villkor och de processer som utmärker identitetsskapande.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att med hjälp av metoden Photovoice undersöka de processer som utmärker unga kvinnors identitetsskapande i förorten Botkyrka i Stockholm.

Vägledande frågeställningar för studien är:

- Hur beskriver kvinnorna sina vardagars realiteter?
- Vilka processer är med och påverkar identitetsskapandet för unga kvinnor från Botkyrka?
- Vilken roll spelar den mediala bilden i dessa processer?

3. Disposition

Studien inleds med en prolog, och följs av bakgrund och problemformulering, där vi ger en allmän inblick om varför studien gjordes samt belyser vilka processer som utmärker identitetsskapande hos unga kvinnor i Botkyrka. Sedan presenterar vi studiens syfte samt frågeställningar som följs av arbetets disposition, där beskrivs studiens uppbyggnad. Därefter introducerar vi centrala begrepp som används i studien. Vidare presenterar vi tidigare forskning som har gjorts kring processer som påverkar identitetsskapande. Det följs av en metoddel som innehåller en beskrivning av Photovoice som metod samt tillvägagångsätt, analysmetod och etiska aspekter. Efter metoddelen presenterar vi studiens teoretiska del där rubrikerna är; Identitetens förändringar i moderniseringens tid, reflexivitet, individualisering samt ett "vi och dom" - tänkande. Sedan presenteras studiens resultatanalys där empirin som bygger på intervjuer och bilder analyseras utifrån de teoretiska perspektiv som presenterats tidigare. Studien avslutas med en diskussion där vi sammanfattar studiens resultat samt reflektioner kring arbetets utförande.

4. Centrala begrepp

4.1 Identitet

Identitet är väldigt svårt att definiera och har inte en entydig betydelse. Det är ett ord som används ofta i vardagsspråk. När vi talar om identitet kopplat till ungdom talar vi ofta om hur den tar sig uttryck utåt genom stil, musik osv. Identitet är dock inte bara en markör utåt utan går även inåt vilket benämns som självreflexivitet som vi återkommer till i teorin. Genom de olika uttrycks formerna berättar ungdomarna något mer än bara om vad för musik de gillar, det handlar även om att visa sin tillhörighet. Identitet ur det perspektivet är en funktion som binder den inre och yttre världen, samt dåtid och nutid (Sernhede, 2006).

4.2 Ungdomar

Den främsta definitionen av ungdomsbegreppet är att det är en heterogen grupp där åldern är den gemensamma nämnaren. Den målgrupp som är aktuell för den svenska ungdomspolitikerna är åldrarna mellan 13-25 år, men detta kan även variera, för att ungdomstiden brukar även benämnas i olika kategorier, som barn, tonårig och ung vuxen. Definitionen av ungdom kan även definieras som en livsfas eller en social kategori. Den förstnämnda är tiden mellan barndomen och vuxenlivet, medan social kategorisering innebär att ungdomar är en grupp med gemensamma behov och intressen som möts av många liknande utmaningar i samhället (Ungdomsstyrelsen, 2010).

4.3 Invandrare

Definitionen ”invandrare” kan ibland vara grundat i medborgarskap eller födelse land, men handlar många gånger om den subjektiva kategorin där man talar om gruppen ”invandrare” som en homogengrupp och skild från den ”svenska” befolkningen. Det är ett ord som ofta används ihop med andra ord, till exempel ”invandrarkvinna”, ”invandrabarn”, ”invandrarkultur”, andra generationens ”invandrare”. Problematiken med användandet av begreppet är att det har kommit att ses som något oföränderligt, ”invandrare” ses med andra ord som något som ligger i en persons natur. Ordet används även på personer som aldrig ”vandrats” in, utan döms endast utifrån sin icke ”vithet”. Begreppet bör därför undvikas för att motverka reproduktion av ett ”vi och dom” - tänkande (De los Reyes & Kamali, 2005). Därför kommer vi att skriva ”invandrare” inom citattecken.

4.4 Förort

Förorten är svår definierat och betyder i en objektiv mening en plats som är belägen i utkanten av en stad eller ort men har även en stark symbolisk mening. Problematiken är att begreppet har blivit synonymt med negativa föreställningar såsom kriminalitet, otrygghet samt som platsen där ”de andra” bor. Dessa skapar en stigmatiserande bild som fått en stark symbolisk mening och bidragit till reproduktion av fördomar mot personer som bor i dessa bostadsområden. Det mediala har spelat en stor roll i att peka ut vissa bostadsområden med negativ laddning, och på sätt gjort anspråk på att definiera realiteten för dessa områden (Ericsson, Molina & Ristilammi, 2002). Vi har

valt att använda den symboliska definitionen av förorten det vill säga den bilden som förorten har kommit att symbolisera, då det är den som deltagarna har berört och diskuterat i samband med bilderna. Botkyrka är en förort till Stockholm som många gånger förknippas med den negativa symboliska definitionen av förorten.

4.5 Majoritetssamhället

Majoritetssamhället definieras inte endast utifrån den överordnade gruppens antal utan handlar snarare om maktpositionen i samhället. Majoritetssamhället kan via sin kontroll över maktstrukturerna tvinga minoritetsgrupper till underkastelse. I ett sådant fall har den överordnade gruppen makten att definiera "de andra" som underlägsna och annorlunda (Mills, 2003).

5. Tidigare forskning

Ungdomsforskningen utgör ett fler- och tvärvetenskapligt fält som syftar till att bättre förstå ungdomar och ungdomskultur. I Sverige har forskningen om ungdomskultur inspirerats av Chicagoskolans tankar om kriminella subkulturer (Fornäs, 1994).

Det var på 1980-talet som intresset för forskning om olika kulturfenomen utvecklades, vilket också bidrog till en teoretisk utveckling på området. Drivkraften för de som intresserade sig för forskning om ungdomar kom dock att variera. En del av forskarna drivs av att försöka lösa ungdomsproblem genom att hjälpa vuxna att hantera dessa besvärliga ungdomar för att samhället ska fungera bättre. Medan andra lägger fokus på att hitta lösningar på ungdomars problem (ibid).

Ziehe (1986) menar att de västerländska samhällena har förändrats på grund av moderniseringsprocesserna, vilket bidragit till att de enskilda individerna inte längre finner traditionella levnadssätt, moralregler och identitetsprocesser lämpliga. Moderniseringen har påverkat samhällets syn på vilken kunskap som är viktig, ett exempel på det är den förlängda skolgången, där vikten läggs på abstrakt kunskap snarare än vad praktiskt arbete ger (ibid). Forskningen i Sverige inom ungdomskulturen har i hög grad bedrivits i Ziehes teoretiska anda och visar, bland annat, att ungdomar i dagens samhälle möter på särbehandlingar på en rad olika områden, som exempelvis på bostads-och arbetsmarknaden. Det som kännetecknar unga idag är att de tillhör

ensocial kategori – ungdomar – som anses ha vissa gemensamma livsvillkor, samtidigt som kategorin skiljer sig åt när det gäller klass, kön, geografisk och etnisk tillhörighet. Det som gör att vi inte kan tala om *en* ungdomskultur är att unga upplever olika samhälleliga motsättningar och konflikter. Däremot har alla unga något gemensamt när det gäller övergången från barndom till vuxenliv, då de tvingas att forma och ompröva sin identitet i samband med att de lämnar ursprungsfamiljen (Sernhede, 1996).

Thomas Öhlund (1998) diskuterar i sin artikel *I subkulturerna hittar ungdomar sin identitet*, om hur vuxenbildandet har påverkats av samhällsutvecklingen och hur ungdomsforskningen förhåller sig till detta. Öhlund (ibid) menar att förekomsten till ungdomskulturer grundar sig på samhälleliga förändringar som också sker bortom enskilda ungdomars vardagsliv. Dessa förändringar kan bero på förändrade sociala villkor i bostadsområden. Ett bostadsområde präglas av vilka befolkningsgrupper som är bosatta i området, det påverkar i sin tur vilken status bostadsområdet får, antingen högre eller lägre status. Öhlund belyser vidare i sin artikel hur ungdomar skapar identiteter inom olika institutioner, som skolan. Ungdomar som växer upp utan att vara delaktiga i det organiserade föreningslivet är många gånger istället aktiva medlemmar i olika ungdomskulturer, där dessa ungdomar skapar sina identiteter med hjälp av bland annat symboler från populärkulturen.

Sernhede (1996) menar att ungdomar har möjlighet att identifiera sig med hjälp av olika kulturella former, ideal och livsformer som skiljer sig från den ledande kulturen. Det här beror på att ungdomars kulturella vanor idag har inspirerats av kulturella element från hela världen. Den ökade mängden av populärkulturella symboler och tecken har bidragit till att ungdomar skapar ett ”symboliskt universum” med hjälp av att sprida symboler, tecken och stilar via media och etermedier, anammar ungdomarna dessa symboler och skapar sin identitet.

I studien *”Varken familjen eller samhället”* beskriver Kamali (1999) hur andra generationens invandrare upplever en ambivalent känsla gällande deras tillhörighet. Ungdomarna identifierar sig varken med deras föräldrars härkomst eller till landet de är bosatta i, i detta fall Sverige. Det som däremot präglar många invandrarungdomars vardag är att de måste förhålla sig till två skilda omständigheter; att vara ungdom i Sverige och inte ha någon påverkan i det samhälle som de lever i, samt att vara

”invandrare” i ett marginaliserat område. Kamali (1999) nämner att studier som bedrivits kring ungdomar med invandrarbakgrund har utgått från två olika förhållningssätt, den ena grundar sig i att man ser invandrar ungdomar som en homogen grupp med samma förutsättningar medan den andra utgår från att det inte finns någon skillnad mellan ungdomar från majoritetsamhället och invandrar ungdomar. Vidare menar författaren att båda dessa synsätt bidrar till att man förbiser vad som förenar men även skiljer dessa ungdomar åt oberoende av etnicitet, religion, hudfärg och kön. Trots att det är viktigt att betona skillnader så är det en faktor som många ungdomar med invandrar bakgrund har gemensamt. Det handlar om känslan av att vara ”utanför” i mötet med ungdomar från majoritetsamhället, och att komma ”utifrån” och tillhöra kategorin ”dem andra”.

Fornäs (2002) lyfter upp viktig kritik som handlar om att den större delen av forskning som berört identitet har utgått från män och undersökt mäns perspektiv och identifierings processer. Därmed har könspektivet förbisetts och kvinnor har marginaliserats i diskussionen. Bland annat har sport, drickande, lagarna, polisen som patriarkala strukturer, klass och klasskultur analyserats utifrån män. Författaren menar (ibid) att istället för att avfärda all tidigare forskning kan forskare använda sig av ”klassiker” kring ämnet identitet och genom en kritisk blick lyfta fram de frågor som tidigare ignorerats.

En etnografiskt studie utförd av Anette Göthlund (1997), handlar om tonårsflickors identitetsskapande och fokuserar på estetiska intryck och uttrycksformer som uppstår i identitetsarbetet. Studien beskriver flickornas identitetsskapande kopplat till tre teman. Ett ”vuxen tema” vilket innebär förväntningar som uppstår inför övergången till vuxenlivet, det andra temat, ett ”autenticitetstema” där fokus ligger på sökandet efter det ”riktiga jaget”, det sista temat är ett ”kropp och kön-tema” som innebär vilka förhandlingar flickorna använder sig av för att utveckla en kvinnoroll som kan anknyta modernitetens motstridiga krav. Resultaten av denna studie visar att modernitetsutvecklingen har skapat en ambivalent känsla kopplat till kvinnoblivande och att det används olika strategier för att klara av dessa osäkerheter.

I vår studie undersöker vi de särskilda villkor som utmärker unga kvinnors identitetsskapande i förorten, ett område som fortfarande är förbisett i den svenska forskningen.

6. Metod

6.1 Vetenskapsteoretiskt perspektiv

De två kunskapsteoretiska utgångspunkterna, positivism och hermeneutik, skiljer sig åt i den meningen att den förstnämnda grundar sig naturvetenskapliga metoder, medan hermeneutiken utgår från att försöka förstå människor och deras handlingar och resultatet av dem genom kunskapskällor som sträcker sig utanför empiri och logik (Alvesson & Sköldberg, 2008). Det sistnämnda handlar om att kunna tolka och känna in för att få en djupare förståelse och skapa mening i människors berättelser. Vår studie syftar till att undersöka vad som utmärker identitetsprocesserna hos unga kvinnor i förorten, vilket innebär att vi i analysen av empirin kommer att läsa in och tolka resultaten utifrån kvinnornas perspektiv med utgångspunkt från den sociala kontext deras berättelser skapats i (ibid). I vår studie strävar vi inte efter att nå någon absolut sanning utan målet är att genom intervjuer med kvinnorna försöka förstå deras berättelser och perspektiv, av denna anledning anser vi att ett hermeneutiskt synsätt är att föredra.

6.2 Photovoice

Photovoice, en metod utvecklad av Wang och kollegor (Wang 2006; Wang & Burris, 1997), har i flera studier visat sig vara en framgångsrik modell för underrepresenterade grupper att komma till tals och väcka ungdomars intresse för närmiljön och aktiva deltagande i ett socialt utvecklingsarbete (Catalani & Minkler 2010a; Goodhart et al., 2006; Necheles et al, 2007). Metoden innebär att utvalda personer fotograferar sina vardagsmiljöer och genom dessa bilder visar vad som är viktigt, som en utgångspunkt för kritisk dialog och engagemang i demokratiska projekt. Metoden har tre övergripande målsättningar: 1) att möjliggöra för människor att dokumentera och synliggöra sin vardag, 2) främja en kritisk dialog och kunskap om personliga och samhälleliga villkor, samt att 3) nå beslutsfattare med kunskap (Wang & Burris 1997).

Photovoice är en deltagande aktionsforskningsmetod vilket innebär att forskning tar sin utgångspunkt i tanken av att kunskap utvecklas genom handling. Forskning präglas av

en syn på att forskaren och praktiker jobbar ihop, tanken är att detta ska bidra till en ökad förståelse hos båda parterna som kan leda till en önskevård förändring (Hansson, 2003). Photovoice har sina rötter i kritisk pedagogik och feministisk teori som använder fotografering som ett strategiskt verktyg för social förändring. Från Freires kritiska pedagogik tillvaratas idéer om en stark tilltro på människors inneboende förmåga och kraft att ta till sig kunskap, kritiskt reflektera och utifrån nya insikter förändra sin situation (Freire, 1972). Med inspiration från feministisk teori understryks att makten tillfaller de som har en röst, ett språk, som deltar i beslut och är med och skapar historia (Maguire, 1987). Genom Photovoice får deltagarna möjlighet att gestalta sina egna upplevelser med egna bilder och genom handledning kan deltagarna använda sina egna fotografier för kritisk analys av de sociala villkor som de är en del av. Photovoice har tidigare använts i ett flertal olika projekt, framförallt i USA, för att stärka ungdomars (från skilda bakgrunder) demokratiska deltagande och välbefinnande. Sammantaget visar tidigare forskning att metoden ger förutsättningar för unga att artikulera sina erfarenheter och på så sätt bidra med kunskap i olika former av demokratiska processer (Catalani & Minkler, 2010). Tidigare forskning visar även att Photovoice har varit en framgångsrik metod gällande kvinnor i samband med att utforska hälsa och kontextuella frågor relaterade till förtryck och marginalisering (Duffy, 2011).

6.3 Tillvägagångsätt

Prologen som presenterades i början av texten beskriver hur kvinnor i förorten inte porträtteras i media lika mycket som männen. Ambitionen med detta projekt var att med hjälp av Photovoice synliggöra unga kvinnors reflektioner kring livsvillkor, identitet och deras möjligheter till demokratiskt inflytande. Studien påbörjades under hösten 2014 på fältstation Botkyrka som är en praktikplats för socionomstudenter på Mittuniversitetet. Projektet är finansierat av Avdelningen för Socialt arbete på Mittuniversitetet. Studien är utförd av tre socionomstudenter tillsammans med fältstationens samordnare. Utförandet av studien har skett gemensamt i de steg du kan läsa nedan. I studien har vi valt att intervjua unga kvinnor i åldern 19-22 år. Detta åldersintervall med tanke på att detta är i en fas där vi officiellt blir vuxna, förväntas stå på egna ben och sannolikt reflekterar över det kommande vuxenlivet. Geografiskt avgränsade vi oss med att inkludera unga kvinnor från norra Botkyrka vilket består främst av fyra bostadsområden: Fittja, Alby, Hallunda och Norsborg.

Photovoice är en metod där forskarna använde sig av en modell som bygger på olika workshops (Goodhart et al. 2006; Wang, 2006). Vår studie har utförts enligt följande steg:

1. Utskick av informationsblad; För att rekrytera kvinnor i åldern 18-22 år började vi med att skriva ett informationsblad där vi bjöd in intresserade att komma på ett informationsmöte på Ungdomens Hus i Fittja. Informationsbladet beskrev syftet med projektet och att deltagarna hade chansen att lära sig hantera en kamera med hjälp av en professionell fotograf, deltagarna skulle även få möjlighet att lära sig uttrycka sig med hjälp av fotografi. Informationsbladen spred vi till olika föreningar, arbetsförmedlingen, medborgarkontoret, olika gymnasium i Botkyrka, Ungdomens Hus i Fittja samt delades på sociala medier via Ungdomens hus och Subtopia.

2. Informationsmöte; Presentation av studien där intresserade deltagare fick information om projektet och fylla i ett intresseformulär. Till informationsmötet kom tiotal kvinnor. De ungdomar som var intresserad av att delta svarade på ett anmälningsformulär där namn, ålder, kön, mobilnummer och fritidsintressen efterfrågades, detta för att studien, trots en selektivt utvald åldersgrupp, skulle ge en så bred bild av Botkyrka som möjligt. Av de tio tal kvinnor som var intresserad valde åtta av personerna att lämna in en intresseanmälan. Vi ringde sedan och informerade de deltagare som blivit antagna till studien och de kallades till ett andra informationsmöte (workshop 1). Vi höll till i Ungdomens hus i Fittja och mötet varade i 60 minuter.

3. Workshop 1- Slutligen beslutade sig fyra av de åtta kvinnorna att delta i studien. Vi valde i detta skede att inte söka efter nya deltagare på grund av att vi ansåg att det var en bra grupp med en variation i intressen och ålder, personerna visade även upp ett stort intresse för projektet. Vi hade en genomgång med deltagarna i Ungdomens hus om projektets syfte och genomförande. Vi beskrev de olika momenten i studien för att deltagarna skulle förstå omfattningen av deras insats, de fick även ett utskrivet schema med de planerade träffarna. Vi gick även igenom studiens etiska aspekter och deltagarnas rättigheter. De fick sedan ställa frågor innan de fick välja att skriva på kontraktet (se bilaga). Vi diskuterade kommande workshop och när detta skulle äga

rum. Detta möte varade ungefär 60 minuter då vi även såg till att fika och skapa en gemenskap i gruppen.

4. Workshop 2 – Deltagarna fick träffa en professionell fotograf som gav en kurs i kamerahantering och bildkomposition. För att minimera deltagarnas påverkan av fotografens egna värderingar och bilder var han ombedd att enbart undervisa om kamerans funktioner. Under lektionen som var 120 minuter fick deltagarna praktiskt testa de funktioner som fotografen lärde ut. När lektionen var slut utrustades deltagarna med kameror och fick skriva på ett kontrakt om tillhandahållandet av kameran. De introducerades även till temat för uppdraget ”vad som är viktigt för dig?”

5. Fotografering: Under en vecka gavs deltagarna uppdraget att fotografera ”vad som är viktigt för dig”. De som kände att de behövde mer tid gavs tre extra dagar. Deltagarna ombads välja ut 25 bilder tills de återlämnade kameran.

6. Workshop 3 – I början av de individuella samtalen påminde vi deltagarna om deras rättigheter i studien (se bilaga). I detta moment fick deltagarna individuellt träffa två intervjupersoner. Intervjuerna var mellan 60 till 120 minuter och plats för intervjuerna valdes tillsammans med deltagarna. I de individuella intervjuerna delade vi in oss i två intervjuer och utförde två intervjuer vaddera. Bilderna som deltagarna tagit placerades ut så att deltagaren med hjälp av intervjupersonerna kunde resonera sig fram till ett urval av fem bilder som mest illustrerade deras uppfattningar om deras vardagsrealiteter. För att genomföra den kritiska dialogen utgick vi från en reviderad form av verktyget SHOEED, (Goodhart et. al 2006), en guideline med följande frågeställningar användes: 1) Vad vill du illustrera med den här bilden? Vad händer i den här situationen? Hur är detta relaterat till ditt liv? 2) Vilka omständigheter är bidragande till den här situationen? Varför händer det? 3) Vad vill du att människor skall känna till om den här situationen/platsen? 4) Vad har det här att göra med social rättvisa och social förändring? 5) Vad kan vi göra åt den här situationen? Vem har makt att göra något åt denna situation? Samtalet avslutades med att vi frågade om de ville presentera sina fem bilder för de andra deltagarna i en gemensam workshop.

7. Workshop 4 – Samtliga deltagare och intervjupersoner träffas i en fokusgrupp på Subtopia i Alby. Gruppen reflekterade tillsammans kring de teman som framkommit under individuella samtalen. Det främsta syftet här är att främja en kritisk dialog mellan deltagarna. Fokusgruppen pågick i 120 minuter. Vi bad deltagarna fundera tills nästa träff om och i så fall hur de vill presentera sina bilder.

8. Workshop 5 – Deltagarna hade under Workshop 2 visat ett intresse att lära sig Photoshop. Vi inledde därför nästa träff på Subtopia med att fotografen i 60 minuter undervisade i bildredigeringsprogrammet. Därefter placerades bilderna ut framför gruppen. De introducerade bilderna för varandra. I samband med detta lyfte vi åter frågan vad deltagarna ville göra med bilderna. Deltagarna var intresserade av att göra en utställning. Förslag på vart utställningen skulle ske var: Fittja, Östersund och online. Deltagarna kom fram till att de ville ha en utställning i Östersund.

9. Utställning – UR VÅRA PERSPEKTIV var namnet på den utställning där tre av deltagarnas bilder ställdes ut. Texter till bilderna togs ut från de individuella samtalen och godkändes av deltagarna. Utställningen visades på Café Tingshuset 11 april 2015 till den 25 april 2015.

6.4 Presentation av intervjupersoner

Kvinnornas namn i studien är fingerade.

Bahar är en 19 år gammal kvinna, hon är uppvuxen och boende i norra Botkyrka som är en förort söder om Stockholm. Hon går i skolan och arbetar vid sidan av på en fritidsgård. Bahars föräldrar har ursprung i mellanöstern.

Layla är en 20 år gammal kvinna, hon är uppvuxen och boende i norra Botkyrka. Hon arbetar för tillfället. Laylas mamma har ursprung från Östeuropa och hennes pappa från Mellanöstern.

Nusher är en 20 år gammal kvinna, hon är uppvuxen och boende i norra Botkyrka. Hon läser för tillfället kurser på universitetsnivå och är engagerad i ett förbund. Nushers föräldrar har ursprung från Östafrika.

Tem är en 22 år gammal kvinna, hon är uppvuxen och boende i norra Botkyrka. Hon går för tillfället en utbildning på universitet. Tems föräldrar har ursprung i Nordafrika.

6.5 Analyismetod

Studien empiri omfattar:

- 1) Foton, se Tillvägagångsätt, punkt 5.
- 2) Individuella intervjuer med deltagarna, se Tillvägagångsätt, punkt 6, Workshop 3.
- 3) Fokusgrupp med samtliga fyra deltagare, se Tillvägagångsätt, punkt 7, Workshop 4.

Det för att möjliggöra för deltagarna att beskriva "vad är viktigt för dig". När materialet från de individuella intervjuerna transkriberats gav vi deltagarna en utskrift för att ge dem möjligheten att läsa igenom sina intervjuer. Det för att möjliggöra för deltagarna att säga till om det upplevde obehag över specifika saker det sagt som skulle kunna komma att användas i studien. Materialet från fokusgruppen gavs inte ut då vi ansåg att de skulle vara mot det riktlinjer för etisk forskning där deltagarna ska ha anonymitet gentemot varandra.

En kvalitativ innehållsanalys har sedan använts i arbetet med empirin för att organisera, bearbeta och analysera materialet. Den insamlade empirin har kodats enligt teman och kategorier för att kunna urskilja variationer i materialet (Bryman, 2011). I enlighet med Graneheim Hällgren och Lundman (2012) har tolkningen av materialet i en kvalitativ innehållsanalys delats in i två undergrupper som avser manifest innehåll och latent budskap. Det manifesta innehållet redogör för vad som faktiskt sagts medan det latent budskapet är en tolkning av vad som sagts. Båda dessa har använts i analysen för att ge arbetet mening och djup.

Allt det transkriberade materialet lästes igenom och en reflektion över väsentliga innehållsdelar utifrån syfte och frågeställningar gjordes. Ur materialet togs meningsbärande enheter ut som bestod av ord, meningar eller hela stycken från materialet. Dessa kondenserades vilket innebär att delar av materialet togs ut, utan att förlora det centrala innehållet. Det för att kunna hantera materialet. Koderna som nu gick att urskilja i materialet skapade i ett första skede 12 kategorier. Efter överväganden kunde kategorierna föras samman till tre centrala teman som skapats

utifrån innehållet i empirin. De tre olika teman döptes senare till namn som representerade deras innehåll och placerades i följande ordning för att främja begripligheten i arbetet.

De teman vi valt har främst grundats på vår studies syfte samt frågeställningar för i sin tur kopplas till teorier som berör identitetsprocesser. Vår utgångspunkt har grundat sig i betydelsen av samhälleliga faktorer för förandet av identiteter. Teman som kommer analyseras tillsammans med empirin är, *modernisering*, *reflexivitet* och *individualisering*. I beaktande av empirin kommer vi låta resultatanalysen genomsyras av skapandet av ett ”vi och dom”.

6.6 Etiska aspekter

Studien har utgått från de grundläggande etiska principerna inom samhällsvetenskapen, det vill säga att deltagarna informerades om att det var frivilligt att delta, att deras integritet ska skyddas, samt att det konfidentiella och anonyma gäller för alla som är direkt involverade i studien (Bryman, 2011). Studien uppfyllde även informationskravet, det vill säga intervjuarens skyldighet att informera deltagarna om studiens syfte samt att de har rätt att hoppa av studien när de vill. Andra aspekter som togs i beaktande var att det kan vara mycket svårt att berätta om sitt privatliv och då speciellt om situationer där man upplevt diskriminering, än mer när det ska offentliggöras i forskningssyfte (Kvale & Brinkmann, 2009). Deltagarna fick skriva på kontrakt där de fyra forskningsetiska aspekterna förklarades och deltagarnas rättigheter (se bilaga). Det var ett krav från oss för att få vara med i studien. De fick även en kopia av kontraktet då vi tyckte de var viktigt att de hade tillgång till sina rättigheter under studien gång.

De intervjuer vi gjorde kodades i transkriberingstexterna för deltagarnas rätt till anonymitet. Vi gav även tillbaka en kopia av de transkriberade intervjuerna till deltagarna för att de skulle ha möjlighet att läsa igenom sina intervjuer och veta vilket material de bidragit med till vår studie. Vi ser det som en viktig del att deltagarna får ta del av de uppsatserna som vi skriver utifrån materialet. När uppsatserna är klara kommer allt material som inte är anonymiserat att förstöras.

7. Teoretiskt perspektiv

7.1 Identitetens förändringar i moderniseringens tid

Ziehe är professor i pedagogik och räknas som en av vår tids största kultur- och samhälls analytiker. Mycket av hans forskning berör ämnet identitet och ungdomar. Teorierna grundar sig i ett socialisationsteoretiskt perspektiv där identitet ses som en social konstruktion och han undersöker hur moderniseringen påverkat människors vardag och livsvillkor (Ziehe, 1993). Ziehe menar att kapitalismens genomslag och moderniseringen har lett till att de kulturella förutsättningar har förändrats vilket påverkat människors vardagsliv.

Tomlinson (1999) beskriver hur globaliseringen och kulturen samverkar med varandra. Kulturens förändring påverkar människors identitet, globaliseringen har bidragit till att kulturen inte längre är bunden till en specifik plats. I och med globaliseringen har det utvecklats en global kulturell medvetenhet där människor influeras från andra kulturer och därmed uppstår det delade globala normer som i sin tur påverkar det lokala samhället.

Den kulturella moderniseringen påverkar alla, men unga i synnerhet. De är mer sårbara på grund av att de är i en fas i livet som är känslig, de brottas med sin identitet och påverkas av att samhällets utbud förändras. Vuxna däremot, har lättare att fortsätta i gamla vanor. Det är viktigt att vi inte ser på ungdomen och dess processer som något som inte påverkas av historien. Tvärtom har den kulturella situationen och de sociokulturella ramarna spelat en avgörande roll i hur identifiering förändras och tar sig uttryck. I samband med moderniseringen har prestationskraven i allt större utsträckning bredd ut sig i samhället; allt ska kunna bedömas, mätas, jämföras och sättas ett värde på. Prestation är ständigt närvarande och påverkar ungdomarnas bild av sig själva; de måste ständigt söka sin identitet, samtidigt som de måste förhålla sig till kraven från samhället och de konkurrerande bilder som massmedia sänder ut (Ziehe, 2003). Idag går det inte bara att utgå från kön, etnicitet, klass, ras och nation för att förstå identifierings processer även om de kan spela en avgörande roll. Kulturella koder lånas, flyttas och formas ständigt om, vilket skapar ett komplext nät av flerdimensionella kategorier (Sernhede, 2006).

Ungdomar tillhör en social kategori där identitetsprocesserna på många sätt liknar varandra mellan olika grupper, men olika livsvillkor skiljer sig stort inom ungdomsgruppen. Vilken klass, kön, geografisk och etnisk tillhörighet ungdomarna har spelar en roll i formandet av ungdomars identitet. Konflikter och motsättningar i samhället ställer unga mot varandra och gör det omöjligt att tala om en ungdomskultur. Det är centralt i forskning om ungdomar och identitet att ha i åtanke att vissa subkulturer inte är självvalda utan tvingande eftersom att den socioekonomiska kontexten påverkar förutsättningarna för identitetsskapandet. Det är en stor skillnad i att ta avstånd från majoritetssamhällets normer eller att tvingas stanna utanför. Det är i de fallen inte en fråga om en självvald mening i identifieringen utan snarare ett försvar (Ziehe 1993). Ett exempel på detta är de generationsbaserade kulturkonflikterna som inträffade mellan 1960-1980 talet, då kulturradikala skapade proteströrelser runt om i Europa. De menar Sernhede (2006) kan förstås ur ett identitets- och kulturellt perspektiv, till skillnad från ”ungdomsrevolterna” som det pratas om idag som grundar sig på ett utanförskap och andra förtryck som samhället utövar mot individer.

7.2 Reflexivitet

Ziehe skiljer mellan två skilda aspekter av ungdomskulturen. Den första är ungdomskulturens diskurs där han diskuterar hur debatten kring ungdomarna behandlas. Den andra delen är ungdomskulturen bland ungdomar och hur det som fenomen tar sig uttryck. I den offentliga debatten har ungdomar och ungdomskulturen kommit att handla om allmänna sociala och kulturella frågor. ”Ungdom” har blivit symbol för sökandet efter de annorlunda livsformerna där det är ungdomarna som ska ta riskerna medan resten av samhället betraktar resultatet. Den allmänna bilden av ”ungdom” påverkar ungdomarna och leder till ett fenomen som kallas för ökad reflexivitet. Ungdomarna måste hela tiden i sitt formande av sin identitet förhålla sig till de samhälleliga bilderna av vad ungdom innebär. Den bilden som media porträtterar riskerar att bli mer “sann” än den verklighet som den enskilde individen upplever. Du är med andra ord inte bara i en fas då du ska hitta dig själv utan måste även förhålla dig till vad samhället säger att du borde vara. I forskningen om ungdomar kan detta bli ett dilemma; det blir svårt att fråga ungdomar om deras liv utan att ta hänsyn till hur den ungdomskulturella diskursen påverkar tolkningarna från både ungdomarna och forskarens sida (Ziehe, 1993).

Sernhede (2006) diskuterar Ziehes tes kring ökad reflexivitet och menar att ungdomar idag ser sig i större utsträckning i ett ”andra hands vetande”, dvs. mer medvetna om hur de framstår för andra. Ökad självreflexivitet har medfört att självkänslan och ifrågasättandet av sig själv blivit förstärkt och ungdomarna måste hela tiden förhålla sig till en mängd yttre information som bland annat handlar om olika klädkoder, musik och språk.

7.3 Individualisering

Flera modernitetsteoretiker menar att individualiseringen växt fram som en konsekvens av möjligheten att forma sitt vardagsliv har blivit större (Ziehe, 1993). Ramarna framstår i nutid inte som naturgivna utan det har blivit mer upp till individen själv att försöka skapa sig en mening i livet. I och med att det inte längre finns en självklar mall experimenterar ungdomarna i sökandet efter sig själv. Beslutet har till större del hamnat på individen själv och inte kollektivet vilket både är positivt och negativt. Det har gett utrymme för större frihet hos individen men även en ökad press (ibid). Moderniseringens förändringar i livsvillkor och valmöjligheter har för många bidragit till en känsla av rotlöshet och osäkerhet. Det senmoderna samhället har på många sätt förändrat familjens reproduktions villkor. Det är längre inte lika lätt att vara en förebild och identifikations objekt, bland annat har ansvaret i allt större utsträckning flyttats från föräldrar till förskola och skola men även den ökade reflexiviteten hos ungdomar har ändrat förutsättningarna för att hantera dagens livsutmaningar (ibid).

7.4 Vi och Dom

För att förstå världen kategoriserar vi människor varandra genom att skapa ett ”vi” som sedan speglas gentemot ett ”dom” och på så sätt utformas vår världsuppfattning. Vi förstår oss själva genom att se vad som är olikt oss. I dagens Sverige använder vi oss utav kategorierna ”svenskar” och ”invandrare”, och i dessa benämningar läggs det även in värderingar som cementeras. ”Invandrare” tillskrivs egenskaper som naturaliseras och blir till det mindre önskvärda och det som inte passar in i majoritetssamhället. När ”svenskhets” blir till det eftersträvarvärda innebär det inte bara en exkludering av den invandrande befolkningen och deras barn, utan även att det finns ett ”vi” inom nationens gränser som anses vara bättre (De los Reyes & Kamali, 2005).

Producerandet av ett överlägset ”vi” och ett underlägset ”dem” har definierats genom begrepp som ”ras”, ”religion” och även ”kultur”. Majoritetssamhället har anammat dessa begrepp för att bibehålla de maktstrukturer som byggts upp. Gruppen som

besitter makten är de som har makten att definiera vad som är överlägset. Vidare förnekar gruppen även att det sker en diskriminering i samhället och lägger även skulden på den bristande integrationspolitiken och den expanderade segregationen på "de andra". Detta tänk bidrar till att diskriminering av grupper normaliseras och blir en del av media, arbetsplatser och i vardagslivet (ibid).

Ziehe har kritiserats för att vara relativ könsblind i hans teori om ungdomsforskning, och av den anledningen anser vi att det är viktigt att ha i åtanke hur det kan komma att påverka analysen av vår empiri i förhållande till att det är kvinnors identitetsskapande vi undersöker (Fornäs, 1991). Att undersöka kön som endast en fristående faktor kan förvränga verklighetsbilden, eftersom kön aldrig fungerar oberoende av andra faktorer. Kön bör istället förstås som en del av identiteten (De los Reyes, Molina & Mulinari, 2006).

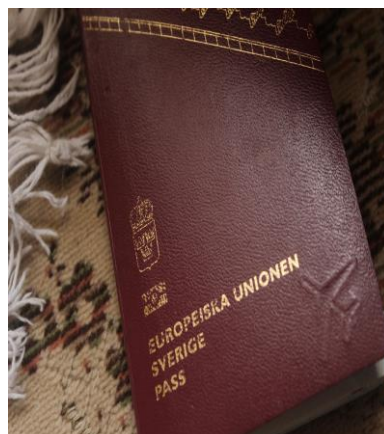
I vår analys av det empiriska materialet kommer vi att använda oss av ovanstående teoretiska referensramar, med ett särskilt fokus på moderniseringsteorin, reflexivitet, individualisering och det som utmärks av ett "vi och dom" – tänkande.

8. Resultatanalys

8.1 Modernisering

Moderniseringsprocesser har förändrat dagens samhälle och bidragit till att traditionella identitetsprocesser inte längre är lika adekvata för ungdomar (Ziehe 1993). Eftersom dagens ungdomar har vuxit upp i en modern tid har det resulterat i att hanteringen av eventuella kriser skiljer sig åt från hur exempelvis föräldrarna agerade. Den snabba förändringen i samhället har också bidragit till att ungdomar i sitt identitetsarbete inte har samma ramar att utgå ifrån som tidigare generationer (Ibid). Ett exempel på det är att ungdomar i Sverige i större utsträckning än tidigare måste förhålla sig till vilken etnicitet de tillhör. Det innebär på många sätt att ungdomar får en påtvingad identitet där ungdomar måste ta ställning till om de är "svenskar" eller "invandrare". I förroterna är detta en realitet för ungdomar med invandrarbakgrund, frågor som ställs till människor trots att dem är födda och uppvuxna i Sverige är; Vart kommer du ifrån? Hur länge har du bott i Sverige? Längtar du hem? Layla talar om "svenskhets" och hennes ambivalens kring vilken etnicitet hon tillhör:

”Jag bor i Sverige och jag älskar Sverige, men jag anser mig inte själv som ”svensk”, jag har aldrig sagt att jag är ”svensk”. Jag känner mig inte som ”svensk” och jag har inte samma kultur och traditioner. Alltså det är inget fel att vara ”svensk”, jag känner mig bara inte som en. Samtidigt känner jag mig inte som en syrier, jag är stolt över det, men jag kan inte arabiska. Samtidigt så kan jag tjeckiska men jag hänger inte med tjeckier för jag känner mig inte som en av dem. Så jag vet inte, det känns som man är lite mittemellan. Men man hör inte direkt till någon plats. I Sverige är jag ”invandrare”. Åker jag till Tjeckien är jag svartskalle och åker jag till Syrien då är jag viting eftersom jag inte kan arabiska, det blir så här klivet” (Layla, 20år)

Den här bilden illustrerar ett svenskt pass som Layla fotograferar för att visa vilken betydelse passet har för henne. Ett svenskt pass för henne representerar tillhörighet och något hon tar för givet, medan andra som hon uttrycker det; skulle kunna dö för det.

Intervjuaren: “... varför känner du dig inte som ”svensk”? och vad är ”svensk” för dig?”

“För att jag har inte varit uppväxt som dom, jag tänker inte som dom, jag har inte samma traditioner...men jag har aldrig till exempel sprungit runt den här midsommarkransen och sjungit små grodorna. Jag har svenskt medborgarskap och jag har växt upp i Sverige. Jag är inte ”svensk”. ”Svensk”, det är väl att du känner att du är stolt. Det är inte så att jag inte är stolt utav att bo här, jag älskar Sverige men du måste till exempel känna av det, de är bara det. Det är en känsla, jag känner mig inte ”svensk”, det är bara så.” (Layla, 20 år)

Intervjuaren: “... kan du vara ”invandrare” och ”svensk”? är det antingen eller?”

“Nej, för jag har aldrig sett mig som en ”svensk” jag kommer förmodligen inte göra det. Det är bara så jag känner, det spelar ingen roll vad någon säger.” (Layla, 20 år)

Enligt Layla räcker det med andra ord inte med att bo på den fysiska platsen för att känna tillhörighet utan det handlar om att anamma traditioner som är kopplat till att vara ”svensk”. Du måste förhålla dig till traditionella levnadssätt för att känna en tillhörighet till gruppen ”svensk”. Ungdomar som tillhör en etnisk minoritets grupp känner ibland behovet av att engagera sig i att utforska kring sin identitet på grund av att de blir ifrågasatta om sin tillhörighet, medan ungdomar som tillhör en etnisk majoritetsgrupp inte har samma behov (Almqvist, 2006). Layla upplever att hennes ”svenskhet” endast är kopplat till hennes medborgarskap, här går det inte att undvika frågan om vem det är som definierar ”svenskhet”. En förklaring kan vara den Apitzch, Mulinari och Rätzzel (2006) ger, där massmedier, skolvärlden och vardagslivet skapar en separation mellan ”svenskar” och ”invandrare”, mellan ”vi” och ”dom”. Dessa innebär för många ett ständigt ställningstagande mellan dessa två, där ”svenskheten” utgör normen och det önskvärda och den invandrande befolkningen och deras barn exkluderas (De los Reyes & Kamali, 2005).

Ytterligare ett resultat av moderniseringen som framträdde i intervjuerna är bristen på förebilder. I och med moderniseringen har livsvillkoren ändrats och ramar för hur livet skall levas är inte längre naturgivna. Ungdomar påverkas av en ström av ideal och föreställningar som förmedlas av media, vilket innebär att föräldern inte är den givna förebilden (Sernhede, 2006). Nusher resonerade om förebilder på följande vis:

“...media är den största liksom den som målar upp alla förebilder, där man ser och hittar sina förebilder. Och om du hittar en person som är lik dig och har någon negativ egenskap fast den är väldigt lik dig så är det klart att du går efter den för du gör samma grejer som den gör och det blir automatiskt din förebild.” (Nusher, 20 år)

Idag kräver inte bara skolan och arbetet att vi ska prestera utan presentations krav sträcker sig utanför dessa områden. I och med att media förmedlar bilder av hur var och en ska vara och prestera för att anses som tillräckliga, ökar den psykiska och social pressen på ungdomar att hela tiden förhålla sig till ideal i form av utseende, umgängesstilar, valet av vänner som anses vara det “rätta”(Ziehe, 1993). Media påverka ungdomars föreställningar och ideal, och det är med bland annat bilder som porträtteras i media som ungdomar skapar sin identitet. Detta behöver inte innebära

något negativt utan kan ha en positiv inverkan på identitetsskapandet. Det finns dock en risk att man tappar bort sig själv i strävandet efter idealen som media presenterar, men det kan även fungera som ett sätt för ungdomar att navigera sig fram i skapandet av sin identitet (Sernhede, 2006). En aspekt som intervjupersonerna tar upp är den är kopplingen som finns mellan medias negativa porträttering av förorten: och hur det skapar bristen på förebilder:

”Jag tänker media framförallt dom målar upp en bild av att det är ett skitställe att bo på... De är, de är brottslighet och folk med dålig inkomst och de ska vara de här och det här, bara massa negativt grejer.” (Tem, 22 år)

En annan respondent betonar betydelsen av den negativa mediala presentationen av förorten som leder till att det inte framkommer förebilder de boende kan ”se upp till”:

“Det handlar mycket om att det saknas förebilder speciellt för dom i orten om man säger så...Det är därför jag tror att dom är ute och röjer och allt sånt också eftersom att det inte finns några förebilder man kan se upp till.” (Layla, 20 år)

Här framkommer uppfattningar om att media målar upp en negativ bild av förorten och därmed bidrar detta till att intervjupersonernas brist på förebilder, men också till en stigmatisering av förorten som personerna hela tiden måste förhålla sig till. Intervjupersonerna upplever att de är svårt att hitta positiva representanter från förorten. Sammanfattningsvis visar våra intervjuer att moderniseringen haft en avgörande inverkan på hur kvinnor i förorten upplever och gestaltar sitt identitetsskapande.

8.2 Reflexivitet

Som tidigare nämnt har moderniseringen påverkat förhållningen till samhället, där de mediala bilderna, kombinerat med utvecklingen av vår förmåga att förstå, iaktta och kommentera oss själva, har bidragit till ett fenomen som kallas ökande reflexivitet. En central aspekt kring den ökande reflexiviteten är att den påverkar vår självakttagelseförmåga, vilket bidragit till en förändring i skapandet av våra identiteter (Ziehe, 1986). Modernitetens utveckling har påverkat oss alla oavsett kön eller generation vilket innebär att vi måste förhålla oss till förändringsprocesserna som berör

samhället. Den närvarande reflexiviteten tillför att vi betraktar och förstår oss själva i förhållande till normer som finns ute i samhället. Följden av detta kan innebära en avlägsen självbild som i sin tur kan ha negativ effekt på självkänslan (ibid). Ett citat från Tem illustrerar detta:

“...jag tycker det är rätt tråkigt det här med normer måste jag säga. Det finns en himla massa oskrivna regler om hur man ska vara och hur man ska se ut och vilken musik man ska lyssna på, beroende på vem man är och var man kommer ifrån. Och så länge man inte uppfyller dom här så sticker man verkligen ut. Och det här kan ju verkligen tära på ens självförtroende och det gjorde det väldigt mycket på mig.” (Tem, 22 år)

Tem vill med fotografiet berätta att naturen är en viktig del av henne. Det är något som hon inte tycker lyfts upp då man pratar om förorten, trots att det finns mycket fin natur.

Här kan man tydligt se hur Ziehes tes kring ökad reflexivitet och dess påverkan på identitetsskapande har giltighet för kvinnor. Tem uttrycker att samhället genomsyras av information kring hur vi människor exempelvis ska klä oss, vilken musik vi ska lyssna på samt hur ska vi bete oss. Detta innebär att kvinnorna måste ta ställning till informationen eller tvingas att stå utanför. Ytterligare ett ställningstagande som kvinnorna måste ta hänsyn till är den samhälleliga bilden som finns av vad ungdom innebär. Intervjupersonerna måste förhålla sig till att vara unga kvinnor men även förhålla sig till den bilden av hur en ungdom ska vara (Ziehe, 1993). En av de andra intervjupersonerna, Nusher, kopplar en av sina bilder till hur förorten bryter mot samhällets normer och hur hon reflekterar kring det;

“Alltså jag skulle säga att bilden illustrerar det opassande i det passande typ. Alltså för att, fjärilen har typ samma mönster som typ, väggen eller trapporna, men den passar inte in för att den är en fjäril och den är i trappor...det är såhär att, det är så tråkiga färger och sen så kommer såhär fjärilen fram på bilden och lyser upp...den sticker ut men den får inte vara där för att den sticker ut...Det känns som att fjärilen är typ förorten eller vad man ska säga, ja väggen, resten typ av Sverige eller Stockholm som är emot fjärilen just för att den är annorlunda, den hör inte hemma där. Fast det är så synd för den är så vacker... Fast man ser att den inte hör hemma där.” (Nusher, 20 år)

Intervjupersonen reflekterar kring hur förorten ses som en plats som inte hör hemma i Sverige, förorten sticker ut från resten av majoritetssamhället och är därför inte önskvärt. Nusher ser sig själva i utgångspunkt från att de bor på en plats som är stigmatiserad och därmed ser sig själva som det icke normala. Nusher fortsätter att reflektera över hur bilden av förorten påverkar ens självbild:

“...man ser ner på förorten. Dem som bor i förorten vill typ bort från förorten för att det ser ut som något negativt, ehm, man vill till det här bättre, man vill till det normala. Man vill inte sticka ut helt enkelt, så man vill typ, man vill bort, man vill inte vara med i bilden.” (Nusher, 20 år)

Förorten som plats blir med andra ord framställd i en kombination av mediernas uppmålande, majoritetssamhället värderingar och verkligheten som personer som bor där upplever (Apitzch, Mulinari & Rätzl 2006). Den centrala frågan blir, vem är det som har makten att definierar och skapa platsen och på vems bekostnad? I detta fall blir det Nushers identitetsskapande som ständigt måste ta avstamp ifrån att ses som det icke önskvärda. Några av intervjupersonerna diskuterade kring konsekvenserna av att

ständigt ses som det icke normala. Något som lyftes upp var stoltheten som byggts upp i förorten;

“...Förorten är en del av en, men varför ses till exempel Adam Tensta, han är född och uppvuxen i förorten, sen flytta han och då ses det som att han har betray (svika) eller att han inte är en del av orten utan att han kastat orten fast det är ändå en del av han. Han valde själv att flytta därifrån men jag ser inte det som att han har svikit orten om man säger så. För att han har ju kvar sin stolthet att han är från tensta han heter Adam Tensta, men andra ser det som att du måste bo kvar i orten trots att du har lyckats för att visa att du är stolt över din ort.” (Nusher, 20 år)

Det Nusher tar upp angående stoltheten som människor i förorten upplever går att dra paralleller till en studie som utförts av Ove Senherde av unga män i förorten. Studien visade att killarna visade en hög grad av reflexivitet, där svartmålningen av förorten som resterande samhället har förorsakat, bidrar till att dem känner en viss lojalitet gentemot förorten. (Sernhede, 2002). De intervjupersonerna var överens om var att den här typen av stolthet präglas endast i en förort som exempelvis Alby men inte i en förort som Lidingö. Diskussioner om varför stolthet präglas i förorten och varför det är så viktigt togs upp bland fler av intervjupersonerna:

“Jag tror att man gör det själv till någonting viktigt för man väljer att tänka så. Alltså man låter sig påverkas av andra och börjar tänka som dom och då blir det ju så...” (Layla, 20 år)

Tema förklarar det från en annan synvinkel:

“Det är väl såhär en del av ens identitet tror jag...på något sätt förstår folk på grund av sättet man pratar eller stilen man har eller musikstilen man har att man kommer från förorten. Man är inte från Lidingö, nej man kommer från Fittja eller man kommer från Norsborg det visar sig på något sätt, så det kanske är därför vi alla har tagit upp det just för att vi bor i en förort det är en del av oss.”(Tem, 22år)

Nusher menar att möjligheten att lämna förorten är en viktig del i att identifiera sig med förorten och att vara stolt över sitt boende område som man inte kan lämna av egen fria vilja eftersom möjligheterna varierar mellan de som bor i Alby och de som bor i Lidingö:

“Jag tror att man visar typ en stolthet en kärlek som finns i orten som kanske inte finns någon annanstans och man vill visa att man är stolt över den kärleken och därför ska man behöva gå runt o vara patriot att man är från Alby och ska dö i Alby. Men jag tror också att det kan bero på att man eh, att man vet att man inte kan flytta härifrån kanske för ekonomiska skäl och andra skäl. En person som är född i Lidingö har mer möjligheter att ta sig därifrån som man kanske inte har när man bor i orten... Det kan också handla om att få en röst hörd det är kanske därför man har den stoltheten att visa att våran röst också betyder.”(Nusher, 20 år)

Intervjupersonerna uttrycker en ambivalens där det handlar om att man vill visa upp sin förort och allt som är bra, men att det samtidigt finns en tvingande aspekt. Nusher uttrycker att man på grund av, bland annat ekonomiska skäl, inte har möjlighet att ta sig därifrån, vilket bidrar till att en stolthet utvecklas som ett försvar gentemot resterande samhällets bild av förorten. Lilja (1999) beskriver det som att relationen mellan människan och omgivningen kan orsaka konflikter, eftersom omgivningen spelar en central roll i människans identitetsskapande. Människor söker efter svar och föreställningar runt om i omgivningen för att förstå sig själv och sin miljö. Sammanfattningsvis kunde vi tyda att det fanns en ambivalent känsla mellan kvinnornas strävan efter att känna stolthet gentemot sin förort, och omgivningens uppfattning om området, vilket bygger på en negativ uppfattning. Som tidigare nämnt kan detta leda till att självkänslan påverkas, som i sin tur kan ha en negativ inverkan på identitetsskapandet hos kvinnorna. Det är rimligt att anta att intervjupersonerna även måste förhålla sig till ideal som bygger på bilden av den “västerländska kvinnan”. De los Reyes, Molina och Mulinari (2006) menar att den “västerländska kvinna” har utgjort normen för vad det innebär att vara kvinna, att aldrig lyckas leva upp till normen kan resultera i att kvinnorna inte känner att de passar in.

8.3 Individualisering

Det senmoderna samhällets framväxt har bidragit till ökad individualisering vilket innebär att individen har tagit avstånd från traditioner, kulturella tillhörigheter och normer och istället fokuserar på att skapa sig själv genom sina egna vägar i livet (Johansson, 2006). Detta har lett till att den egna familjens eller kulturens förflutna inte längre blir till den självklara mallen som det tidigare varit för individen i formandet av jaget. I sökandet efter vägar i livet står idag individen till större del ensam i besluten och har på så sätt ingen kollektiv identitet att falla tillbaka på (Sernhede, 2006). Layla beskriver vad den här bilden symboliserar och kommer in på vägar i livet som man kan ta för att komma fram till sitt mål. Hon reflekterar även kring vems ansvar det är att hon tar sig dit;

“Det känns som att du vet att man kan, man har ju olika vägar man kan välja och du vet att varje väg kan innebära olika konsekvenser och olika du vet problem och lösningar och så att, om den ena vägen inte funkar ska man testa den andra och att om det känns att det inte finns en annan väg så kanske man kan kanske skapa sin egen väg du vet på något sätt. Att det finns alltid någon möjlighet, det är bara att man måste vara typ villig och se dom, om man säger så.” (Layla, 20 år)

Hon tillägger:

“Inte samhället för att samhället har gett mig jätte mycket möjligheter..., ansvaret ligger på en själv, egentligen. Samtidigt så skulle det ha varit lite en fördel om man säger så, om man har fått det från sin familj.” (Layla, 20 år)

Layla känner att ansvaret att tackla vardagens utmaningar ligger på henne själv. Hon beskriver hur varje val av väg kan innebära en konsekvens. Som tidigare nämnt har individualiseringen bidragit till att ansvaret till större del ligger på individen och kollektivets/familjens betydelse har minskat. Detta påverkar föräldrars möjligheter att vara bra förebilder och guida sina barn ut i livet. Bland annat för att de kulturella och traditionella ramarna inte är lika tydliga som förr, och ungdomar idag söker sig själva på ett annat sätt än tidigare, men även för att samhället har tagit på sig en större roll i att uppfostra genom förskola och skola. Det kan på många sätt innebära möjligheter men

även skapa en osäkerhet som leder till att ungdomar utvecklar nya sätt att tackla svårigheter (Sernhede, 2006). Tem diskuterar betydelsen av förebilder:

“Ja, typ, det var dom som introducerade hårdrocken till mig och sen försvann dom så jag utvecklades vidare, men det är klart man har influerats en hel del av till exempel deras tankar och åsikter. Dom var intresserade av att bli advokater båda två alltså och när jag var yngre ville jag också bli advokat. Självklart det att de är ens förebilder men sen så på senare tid att man fattar eget grepp man blir ju sig själv liksom.” (Tem, 20 år)

Vidare beskriver Layla:

“Ja faktiskt, jag skulle själv vilja eller att jag är min egen förebild det kanske låter lite egoistiskt men jag tänker mest såhär att jag vill vara på ett visst sätt.” (Layla, 20 år)

Individualiseringen har bidragit till att självständighet är någonting du ska uppnå. Intervjupersonerna tar upp att det handlar om att vara sin egen förebild och att det i slutändan handlar om dig och vad du vill. Denna syn är något som präglar det moderna samhället, ungdomar har idag bytt ut den kollektiva identiteten till en individuell identitet. Det har på många sätt inneburit en kulturell frigörelse då ungdomar har haft möjlighet att experimentera med sitt identitetsskapande men även inneburit en större press på individen att uppfylla sig själv (Sernhede, 2006).

Sammanfattningsvis visar våra intervjuer att moderniteten har förändrat synen på samhället och ställt unga kvinnor ifrån förorten inför nya utmaningar. Normerna har förändrats och påverkat identitetsskapandet hos ungdomar. Vi har tidigare nämnt hur individualiseringen har bidragit till att ungdomar har gått från en kollektiv identitet till att ha tagit avstånd från traditioner, kulturella tillhörigheter och normer och istället fokuserat på att skapa sig själv. Kvinnorna beskriver att det på många sätt inneburit att en större press lagts på dem själva.

Något som kvinnorna måste ta ställning till är vilken etnicitet de tillhör, eftersom definitionen av ”svenskhet” har kommit att bli normen, har det lett till att människor

blir ifrågasatta utifrån deras etniska tillhörighet. Trots att intervjupersonerna lyfter och delar många liknande erfarenheter, är det viktigt att komma ihåg att kvinnorna från förorten inte är en homogen grupp. Identitetsprocesserna påverkas som tidigare nämnt av klass, kön och etnicitet i samverkan med miljö. Således får medias framställning av förorten olika konsekvenser för olika individer. Den ökade reflexiviteten tvingar kvinnorna att förhålla sig till den informationen som flödar ute i samhället, det paradoxala är att pressen på hur intervjupersonerna ska vara krockar med att dem ständigt blir stämplade som annorlunda på grund av att deras etnicitet och att de är kvinnor från förorten. Även om kvinnorna försöker leva upp till idealet och inte sticka ut, så möts de av motstånd för att de av majoritetssamhället är stämplade som avvikande och annorlunda.

9. Diskussion

Photovoice går ut på att skapa förändring och bidra till demokratiskt inflytande, vårt arbete har därför avrapporterats på två olika sätt, en skriftlig i form av ett examensarbete samt en utställning där kvinnornas bilder kopplat till deras citat presenterades. Närvarande på utställningen var en av deltagarna. Detta som ett sätt att nå ut till allmänheten och skapa diskussion samt lyfta fram kvinnornas berättelser från Botkyrka.

Tidigare forskning har visat att photovoice som metod har varit framgångsrik för att lyfta fram underrepresenterade grupper samt väcka ungdomars intresse för närmiljön (Catalani & Minkler 2010a; Goodhart et al., 2006; Necheles et al., 2007). Photovoice möjliggör för deltagarna att genom sina egna bilder lyfta upp deras upplevelser och med hjälp av handledning kritiskt reflektera över de sociala villkor de är en del av (Catalani & Minkler, 2010). Ungdomarna fick i uppdrag att fotografera sina vardagsmiljöer och genom bilderna visa vad som är viktigt för dem. I dialog fick de sedan kritiskt reflektera över deras vardagsrealiteter, vilka processer som är med och påverkar identitetsskapandet och hur de upplever medias framställning av Botkyrka. Dessa fungerade som vägledande frågeställningar för att besvara vårt syfte med studien.

Vårt syfte med studien har varit att med hjälp av metoden Photovoice undersöka de processer som utmärker unga kvinnors identitetsskapande i Botkyrka. Utifrån Ziehes teorier valde vi att dela upp empirin i tre teman; modernitetsteorin, reflexivitet samt individualiseringen, vi har även valt att ta upp de delar av empirin som utmärkts av ett "vi och dom" - tänkande. Alla dessa belyser identitetsskapande hos ungdomar i vår samtid.

Våra frågeställningar är på många sätt sammankopplade med varandra, där kvinnornas vardagsrealiteter utgör grunden för vilka processer som utmärker deras identitetsskapandet. Vi har under arbetets gång haft som mål att inte homogenisera gruppen och har tagit hänsyn till att det är individer med olika förutsättningar i form av kön, klass och etnicitet.

Vår första frågeställning handlar om hur kvinnor beskriver sina vardags realiteter. Ett ställningstagande som blivit verklighet för kvinnorna idag är att de måste ta ställning till vilken grupp de tillhör. De med utländsk bakgrund måste i större utsträckning förhålla sig till frågor som, vart kommer du ifrån? trots att det är uppvuxna och födda i Sverige. Något som illustrerar detta är Laylas reflektioner där hon kopplar "svenskhet" till traditioner och en känsla av tillhörighet, vilket hon upplever att hon inte är en del av. Detta leder oss in på frågan vem det är som definierar "svenskhet" och vad det får för konsekvenser.

Ziehe (1986) menar att förändringarna i samhället och det mediala trycket har bidragit till att ungdomar idag utvecklat en förmåga att iakttä sig själv "utifrån". Kvinnorna lyfte upp att det finns en brist på förebilder från förorten som de kan identifiera sig med. Här går det att ställa frågor kring varför det inte finns förebilder och vem som ansvarar för att det ska finnas förebilder? Ligger det på medias bord eller är det hur samhället är strukturerat? För att förstå varför det är uppbyggt på det här sättet har vi valt att analysera skapandet av ett "vi" och "dom". Det är tydligt hur det mediala skapar en bild av förorten som en plats där det annorlunda och avvikande bor. På så sätt reproducerats ett överlägset "vi" gentemot ett underlägset "dom", dessa kategoriseringar bygger på föreställningar om ras, kultur och religion (De los Reyes & Kamali, 2005).

Frågeställning nummer två berör vilka processer som är med och påverkar identitetsskapandet för unga kvinnor i Botkyrka. Här går det att dra kopplingar till vilka effekter Ziehes teorier och teser om modernisering, reflexivitet och individualisering har haft på kvinnornas identitetsskapande. Ziehe (1986) menar att modernitetsprocesser i ett samhälle påverkar ungdomars identitetsskapande i den mån att traditionella levnadssätt inte längre anammats på samma sätt som tidigare. Den moderna utvecklingen har bidragit till nya hanteringar av exempelvis kriser och konflikter. Ett exempel på det är individualiseringens påverkan på identitetsskapandet hos ungdomar som bygger på att det inte längre finns lika självklara mallar i form av traditioner och kulturer att förhålla sig till, och föräldrarna är inte på samma sätt lika självklara förebilder som tidigare. Kvinnorna beskrev att ansvaret att skapa sig själv endast låg hos dem. Då sökandet efter sig själv har förflyttats från det kollektiva till individen, har ungdomar börjat söka förebilder på andra platser så som i media. Kvinnorna upplevde att de hade svårt att identifiera sig med förebilder som finns i media. En förklaring till detta skulle kunna vara att det är den "västerländska kvinnan" som utgör normen. Som tidigare nämnts har samhällsutvecklingen och det ökande informationsflödet bidragit till att ungdomar i större utsträckning ser sig från ett "utifrån perspektiv" och hela tiden måste förhålla sig till vad de bör vara, ett fenomen som Ziehe kallar ökad reflexivitet. Eftersom människans identitetsskapande påverkas i kombination av omgivningens uppfattning och ens egen självbild, kan det uppstå en konflikt när dessa två inte överensstämmer. Vilket leder oss in på vår tredje frågeställning som handlade om vilken roll den mediala bilden spelar i dessa processer. En av de faktorer som kvinnorna lyfte var att medierna tagit sig rätten att definiera människors realiteter. De reproducerar och förstärker tanken om ett "vi" och "dom" där "svenskhet" är normen och "invandrare" dess motsats. Intervjupersonerna beskriver att de upplever att media har målat upp förorten som en plats där de annorlunda och avvikande existerar och detta i sin tur bidrar till en stigmatisering, där "svenskhet" blir det eftersträvarvärda. Verkligheten för kvinnorna har kommit att bli en kombination av mediernas uppmålande och verkligheten som de själva upplever. Medias sätt att porträttera förorten får därmed direkta konsekvenser för människorna som bor där och deras identitetsskapande. Konflikten ligger i att bilden som de får förmedlad inte överensstämmer med deras egna upplevelser och självbild. Kvinnorna berättade att en direkt effekt av detta är att de utvecklar en stolthet och lojalitet för att öppet visa sin

kritik mot resterande samhälle, för att få sin röst hörd och visa att förorten har betydelse och ett värde. Oundvikliga frågor blir; Vem har makten att definiera människors vardag och varför väljer media att reproducera bilden av förorten som avvikande och farlig?

Avslutningsvis finns det skäl att kortfattat reflektera över studiens tillförlitlighet och generaliserbarhet. En kvalitativ forskning lämnar ett stort utrymme för forskarnas uppfattning och tolkningar av materialet. För att öka validiteten med studien tittade vi på tidigare forskning om identitet för att hitta relevanta teorier. Vi utgick från ShoED-frågorna som en mall men hade utrymme för att ställa frågor utanför mallen. Intervjuerna bestod till stor del av öppna frågor och gjorde att kvinnorna satte fokus på vad dem ville lyfta upp. Utgångspunkten för våra frågor handlade om social rättvisa och social förändring, men därefter lät vi kvinnornas svar på frågorna leda oss vidare. För att på sätt belysa deras perspektiv med så lite av vårt inflytande som möjligt. Kvinnornas svar handlade mycket om identitetsskapande kopplat till förorten. Eftersom vår studie är kvalitativ är det inte mätningen i siffror som är vårt främsta intresse. Därför blir bearbetningen och analysen av datainsamlingen det centrala i vårt arbete, vi har haft som mål att tydligt presentera hur vi har gått tillväga så att läsaren kan följa vårt resonemang. Vi behandlade vår metoddel genom att använda oss av innehållsanalys vilket har presenterats tidigare i analys delen. Vi använde oss av denna metod för att urskilja variationer i materialet och kategorisera i olika teman för att plocka upp viktiga aspekter. Detta för att läsarna ska få en bättre förståelse för vilka processer som är med och påverkar identitetsskapande. Resultatanalysen har kopplats ihop med de teoretiska valen för vår studie och på så vis har vi haft som avsikt att öka validiteten.

Det finns svårigheter att replikera en kvalitativ forskning eftersom forskaren själv är det viktigaste verktyget för insamling av materialet. Det finns dock också många yttre faktorer som är med och påverkar resultatet, en av dessa var att vi hade en tidigare relation till intervjupersonerna som innebar att det redan fanns ett förtroende för oss som intervjuare. Det går att diskutera huruvida det här har en positiv effekt eller om det påverkar vår objektivitet. Vi upplevde dock att det vid intervjutillfällena bidrog till en ökad tillit. Utfallet i den här undersökningen blir unik eftersom det inte går att återupprepa sociala betingelser och därför blir den externa reliabiliteten låg (Bryman, 2011).

Den analytiska generaliseringen bygger enligt Kvale & Brinkmann (2009) på att man gör en välgrundad bedömning som sedan kan användas som vägledande i en liknande situation, i vårt fall vilka processer som utmärker identitetsskapandet hos unga kvinnor från Botkyrka. Bedömningen bygger på en tydlig presentation kring den kontextuella situationen och att det finns ett tydligt resonemang kring huruvida det är möjligt att generalisera resultat. Analytisk generalisering grundar sig i att låta undersökningen generaliseras till en teori, studiens olika steg ska på så vis kunna användas av andra forskare. Att generalisera resultatet till en teori genom ställningstagande kallar (ibid) för påståendelogik. Vår förhoppning med studien är att den ska bygga på adekvata teorier, tidigare forskning och att det tydligt går att följa våra resonemang till slutresultatet. Läsaren måste själv avgöra om studiens resultat är användbar och kan fungera som vägledning i kommande forskning, det som dock kan förstärka studiens generaliserbarhet är att det vid tidigare tillfällen har gjorts liknande undersökningar och resultaten har till viss grad överensstämmt med vår studie.

Eftersom vi växt upp i liknande förhållande som intervjupersonerna har vi vid olika tillfällen kunnat känna igen oss i deltagarnas situation. Detta kan även innebära något positivt men även fungera som ett hinder då det finns en risk att vi lägger över våra känslor på vad deltagarna har förmedlat. Förkunskaper kan i många lägen innebära en fördel eftersom det underlättar processen att förstå informationen som presenterats och tolkningen av materialet blir lätt igenkänt, men det blir svårt att undvika frågan om detta kan ha påverkat tolkningen av materialet. Ytterligare en fundering är hur vi som intervjupersoner har kunnat påverka resultatet och miljön. Eftersom studiens fokus var att se vilka processer som utmärker unga kvinnors identitetsskapande i Botkyrka, hade vi endast kvinnor med i vårt urval. Vi var fyra stycken som utförde intervjuerna och delade upp oss i två par. Det ena paret bestod av en kvinna och en man med utländsk bakgrund, det andra paret var två män, en med utländsk bakgrund och en ”etnisk svensk”. Det går att diskutera huruvida resultatet påverkades av att vi var tre män och en kvinna som intervjuade kvinnor med utländsk bakgrund. Viktigt att ha i åtanke är att vi besitter en position som män, ”etnisk svensk”, samt universitets studenter som ska göra en studie i ett stigmatiserat område. Vi upplevde att människornas trovärdighet för oss växte på grund av att vi var bosatta i området.

Slutligen tycker vi att det är centralt att man fortsätter att lyfta kvinnors röster i förorten och låter deras berättelser definiera sina vardags realiteter. Photovoice som metod anser vi är ett bra sätt att lyfta i det här fallet kvinnors röster då den metodologiska ansatsen bygger på att kunskap utvecklas genom handling. Delaktighet från båda parterna ska bidra till att främja demokratiskt inflytande och social förändring.

10. Litteratur och referenser

Alvesson, M. & Skoldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. (2., [uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Apitzsch, U., Mulinari, D. & Rähzel, N. (2006). *Bortom etnicitet*: festskrift till Aleksandra Ålund. (1. uppl.) Umeå: Boréa.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Catalani, C & Minkler, M. (2010) *Photovoice: A Review of the Literature in Health and Public Health*. *Health Education & Behavior* 37(3), 424-451.

De los Reyes, P., Molina, I. & Mulinari, D. (red.) (2006). *Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige* : en festskrift till Wuokko Knocke. ([Ny utg.]). Stockholm: Atlas.

De los Reyes, P. & Mulinari, D. (2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. (1. uppl.) Malmö: Liber.

Duffy, L. (2011). "Step-by-step we are stronger": *Women's empowerment through photovoice*. *Journal of Community Health Nursing*, 28(2), 105-116. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/872592216?accountid=12495>

Ericsson, U., Molina, I. & Ristilampi, P. (2002). *Miljonprogram och media: föreställningar om människor och förorter*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet.

Fornäs, J. (red.) (2002). *Ungdomskultur: identitet och motstånd en antologi* /. Enskede: TPB.

Fornäs, J. & Boëthius, U. (1994). *Ungdom och kulturell modernisering*. (2. uppl.) Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.

- Fornäs, J., Boëthius, U. & Cwejman, S. (1991). *Kön och identitet i förändring*. Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.
- Freire, P. (1972) *Pedagogik för förtryckta*. (Vol.10). Stockholm: Gummessons.
- Frisén, A., Hwang, P. (2006). Identitet och etnicitet. K. Almqvist (Red.), *Ungdomar och identitet*. (79-108). Stockholm: Natur och kultur.
- Frisén, A., Hwang, P. (2006). Att skapa sin identitet: Ungdom i ett posttraditionellt samhälle. T. Johansson (Red.), *Ungdomar och identitet*. (197-219). Stockholm: Natur och kultur.
- Giddens, A. (1991). *Modernity and self-identity: self and society in the late modern age*. Stanford, Calif.: Stanford Univ. Press.
- Goodhart, F.W., Baek, J.H., Coleman, A.L. Maresca, F.M. & Miller, M.B. (2006) *A View Through a Different Lens: Photovoice as a Tool for Student Advocay*. Journal of American College Health, Vol. 55, No 1, pp 53-56.
- Graneheim - Hällgren, U., & Lundman, B. (2012). Kvalitativ innehållsanalys i Granskär, M., & Höglund-Nielsen, B (Red.), *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård* (2. Uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Göthlund, A. (1997). *Bilder av tonårsflickor: om estetik och identitetsarbete*. (1. uppl.) Diss. Linköping : Univ.. Linköping.
- Hansson, A. (2003). *Praktiskt taget: aktionsforskning som teori och praktik - i spåren efter LOM*. Diss. Göteborg : Univ., 2003. Göteborg.
- Johansson, T. (1999) *Socialpsykologi. Moderna teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Kamali, M. (1999). *Varken familjen eller samhället: en studie av invandrarungdomars attityder till det svenska samhället*. Stockholm: Carlsson.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lilja, E. (1999). *Den ifrågasatta förorten: identitet och tillhörighet i moderna förorter*. Stockholm: Byggforskningsrådet.

Maguire, P. (1987) *Doing Participatory Research: a Feminist Approach*. Amherst, MA, Center for International Education.

Mills, S. (2003). Michel Foucault. London: Routledge.

Necheles, J.W., Chung, E.Q., Hawes-Dawson, J., Ryan, G.W., Williams, L.B., Holmes, H.N., Wells, K.B. Vaiana, M. & Schuster, M.A. (2007) *Community health Partnersh*. 1(3), 221-229.

Ortenifokus. (2014). *Förortenimedia*. Hämtad 2015-03-14, från <http://www.forortenimedia.se/>

Sernhede, O. (2002). *Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i Det nya Sverige*. Stockholm: Ordfront.

Sernhede, O. (2006). *Ungdom och kulturens omvandlingar: åtta essäer om modernitet, ungas skapande och fascination inför svart kultur*. Göteborg: Daidalos.

Sernhede, O. (1996). *Ungdomskulturen och de andra: sex essäer om ungdom, identitet och modernitet*. Göteborg: Daidalos.

Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (2005). *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering* : rapport. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (2006). *Den segregerade integrationen: om social sammanhållning och dess hinder*: rapport. Stockholm: Fritze.

Thomas Öhlund (1998) Öhlund Thomas (1998a) *I subkulturer hittar ungdomar sin identitet*. Artikel i Pedagogiskt magasin nr 2.

Tomlinson, J. (1999). *Globalization and culture*. Cambridge: Polity Press in association with Blackwell.

Ungdomsstyrelsen (2010). *Ungdom och ungdomspolitik: ett svenskt perspektiv*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen. Hämtad från:
http://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ungdom-och-ungdomspolitik.pdf

Wang, C.C. (2006) *Youth Participation in Photovoice as a Strategy for Community change*. Journal of Community Practice, 14(1/2), 147-161.

Wang, C.C. & Burris, M. (1997) *Photovoice: Concept, methodology, and use for participatory needs assessment*. Health Education and Behavior, 24(3), 369-387.

Wang, C.C. Morrel-Samuels, S., Hutchison, P.M., Bell, L., Pestronk, R M (2004) *Flint Photovoice: Community Building Among Youths*, American Journal of Public Health, 94, 6; 911-913.

Wang, C.C. & Redwood-Jones, Y.A. (2001) *Photovoice Ethics: Perspectives From Flint Photovoice*, Health Education Behavior 28, 560 -572.

Widerberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Wilson, N., Dasho, S., Martin, A.C., Wallerstein, N., Wang, C.C., & Minkler, M. (2007) *Engaging Young adolescents in Social Action Through Photovoice: The Youth Empowerment Strategies (YES!) Project*. *Journal of Early Adolescence* 27, 241- 261.

Ziehe, T. (1986). *Ny ungdom: om ovanliga läroprocesser*. Stockholm: Norstedt.

Ziehe, T. (1993). *Kulturanalyser: ungdom, utbildning, modernitet : essäer*. (3. uppl.) Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.

Ziehe, T. (2003). *Ny ungdom: om ovanliga läroprocesser*. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.

Bilaga 1

Kontrakt, lån av kamera

Utrustning som lånas: Kamera

Detta är ett kontrakt mellan en enskild person ("lånanen"), för lån av kamera_____. Lånanen är ansvarig under tiden utrustningen lånas. Om lånanen är oaktsam under lånetiden, kan denne bli ersättningskyldig.

Detta kontrakt upprättas i två exemplar, ett till oss och ett till er.

Vid tillbakalämmandet kontrolleras utrustningen, och om utrustningen är i gott skick undertecknas båda exemplaren, varvid lånanens exemplar blir ett kvitto på tillbakalämmandet.

Kameran lånas av (skriv tydligt) _____

från_____ till _____

Signatur lånanen _____

Signatur utlånanen _____

|

Bilaga 2

Kontrakt Photovoice

Syftet med projektet är att undersöka livsvillkoren för unga vuxna från Fittja. Det kommer att genomföras med metoden Photovoice vilket här går ut på att ni som deltar ska få gå på en fotokurs för att sedan fotografera det som är viktigt i era liv. Ni som deltar kommer sedan få reflektera kring era fotografier ensamma tillsammans med två samtalsledare. Sedan kommer ni diskutera i grupper kring de teman som kommit fram, därefter ska vi tillsammans komma överens om hur ni med hjälp av bilderna kan göra era röster hörda.

Era rättigheter i projektet

Alla som deltar i fotoprojektet skall få ta del av syftet med projektet. Allt deltagande är frivilligt och du väljer själv om du inte längre vill vara med. Alla bilder du tar är dina bilder. Fotoprojektet kommer att använda sig av de reflektioner ni har kring era bilder i forskning. Information om er kommer att skyddas med sekretess vilket innebär att era namn och uppgifter aldrig kommer att användas och synas. Det är därför viktigt att det vi pratar om i projektet stannar mellan oss. Bilderna och era reflektioner kommer inte användas utanför detta fotoprojekt och tillhörande forskning. Du har rätt att när som helst bestämma om dina bilder och reflektioner får användas i projektet.

Alla deltagare i projektet kommer att få ta del av slutresultatet.

Ert ansvar i projektet

Att vara ödmjuk mot övriga deltagare så att alla kan känna sig trygga i fotoprojektet. Det gör vi genom att visa respekt för varandras åsikter och integritet. Allas tankar och reflektioner är lika mycket värda. De vi pratar om stannar mellan oss.

Ort/ Datum

Deltagarens underskrift

Deltagarens signatur

Photovoice underskrift

Photovoice signatur

Bilaga 3

Schema

Workshop 1

Genomgång av projektet samt kontraktsskrivning.

Workshop 2

Utbildning i kamerahantering med Ricard. Göra deltagarna redo att ge sig ut och påbörja fotouppdraget. Inför fotouppdraget får ni skriva upp er på ett schema för vilka två dagar ni ska ha kameran, så fundera över när det passar er att ha kameran.

Workshop 3

Individuell presentation av bilder som bokas in när ni lämnar tillbaka kameran. Varje deltagare väljer ut 25 bilder i en individuell intervju med deltagarna reflekterar de fram ett urval av fem bilder som bäst illustrerar deras upplevelser av vad som är viktigast för dem.

Workshop 4

Gruppdiskussion och strategier för handling. Datum bestäms när workshop 3 är avslutad.

Workshop 5

Ricard presenterar egna projekt och fotografier som inspirerar honom. Vi diskuterar tillsammans fram olika alternativ för vad vi kan göra med bilderna.

Med Vänliga hälsningar Photovoice projektet